NORAKSTS
Lieta Nr.A42656609
SKA-580/2011

S P R I E D U M S

Rīgā 2011.gada 27.decembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore J.Briede
senators A.Guļāns
tiesnese L.Slica

piedaloties pieteicēja *A.Š.* pārstāvim *O.Š.*,
pieteicējas *I.S.* pārstāvim *N.S.* un
atbildētājas Rēzeknes pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rēzeknes pilsētas domes pārstāvjiem *A.M.* un *I.O.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.Š.* pieteikuma par Rēzeknes pilsētas domes 2008.gada 29.decembra lēmuma Nr.655 atcelšanu un *I.S.* pieteikuma par Rēzeknes pilsētas domes 2008.gada 29.decembra lēmuma Nr.654 atcelšanu un Rēzeknes pilsētas domes 2008.gada 29.decembra lēmuma Nr.655 atcelšanu daļā, sakarā ar *I.S.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 11.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rēzeknes pilsētas domes Zemes komisijas (turpmāk – Zemes komisija) 1999.gada 15.janvāra lēmumu Nr.1-3 (turpmāk – 1999.gada lēmums) *I.S.* (turpmāk arī – pieteicēja) piešķirta lietošanā zeme */adrese2/*, Rēzeknē, ar platību 1500 m^2.

Ar Zemes komisijas 2008.gada 23.maija lēmuma Nr.135 2.punktu (turpmāk – lēmums Nr.135) *A.Š.* (turpmāk arī – pieteicējs) iedalīta mantojamajai zemei līdzvērtīga zeme Rēzeknē, */adrese/*, ar platību 1930 m^2.

Ar Zemes komisijas 2008.gada 8.augusta lēmumu Nr.214 (turpmāk – lēmums Nr.214) atcelts 1999.gada lēmums.

Izskatot *I.S.* apstrīdēšanas iesniegumu, Rēzeknes pilsētas dome ar 2008.gada 29.decembra lēmumu Nr.654 (turpmāk – lēmums Nr.654) atstāja spēkā Zemes komisijas lēmumu Nr.214.

Rēzeknes pilsētas dome ar 2008.gada 29.decembra lēmumu Nr.655 (turpmāk arī – lēmums Nr.655) atcēla lēmumu Nr.135 un noteica, ka attiecīgais zemesgabals piekrīt Rēzeknes pilsētas pašvaldībai un ir nepieciešams pašvaldības funkciju veikšanai – sporta attīstībai. Vienlaikus ar minēto lēmumu Zemes komisijai uzlikts pienākums piedāvāt *A.Š.* līdzvērtīgu zemesgabalu citā vietā.

[2] Pieteicējs iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par lēmuma Nr.655 atcelšanu.

Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par lēmuma Nr.654 atcelšanu un lēmuma Nr.655 atcelšanu daļā par zemesgabala */adrese/*, Rēzeknē, piekritību Rēzeknes pilsētas pašvaldībai un nepieciešamību pašvaldības funkciju veikšanai.

[3] Administratīvās rajona tiesa ar 2009.gada 30.decembra spriedumu apmierināja pieteicēja pieteikumu, atceļot lēmumu Nr.655. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Ar pieteicēja pārsūdzēto lēmumu Nr.655 atcelts lēmums Nr.135. Attiecīgi, ja tiesa atcels lēmumu Nr.655, tad spēkā paliks lēmums Nr.135.

[3.2] Lēmums Nr.135 ir kļuvis neapstrīdams. To kā adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt vienīgi saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 85.panta otro daļu. Nepastāv neviens no šajā normā noteiktajiem administratīvā akta atcelšanas nosacījumiem. Līdz ar to iestāde nevarēja atcelt lēmumu Nr.135.

[3.3] Turklāt lēmumā Nr.655 nav pietiekami pamatota zemesgabala nepieciešamības pašvaldības funkciju veikšanai.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2010.gada 5.februāra spriedumu apmierināja pieteicējas pieteikums daļā par lēmuma Nr.654 atcelšanu un lēmuma Nr.655 atcelšanu daļā par zemesgabala piekritību pašvaldībai un nepieciešamību pašvaldības funkciju veikšanai. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Lietā ir strīds, vai pieteicējai ir tiesības lietot zemesgabalu ar kadastra Nr./*kadastra numurs*/ 1500 m^2 platībā. Šā strīda izlemšanai jānoskaidro, vai ar lēmumu Nr.654 pieteicējai pamatoti tika izbeigtas zemesgabala lietošanas tiesības.

[4.2] Likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 33.panta pirmajā daļā noteikti zemes lietošanas tiesību izbeigšanas pamati. Saskaņā ar minēta panta otro daļu iestādei ir pienākums pamatot lēmumu par lietošanas tiesību izbeigšanu.

[4.3] Ne lēmumā Nr.214, ne lēmumā Nr.654 nav norādīta tiesību norma, uz kuras pamata izbeigtas zemes lietošanas tiesības pieteicējai.

Lēmumā Nr.214 kā pamatojums zemes lietošanas tiesību izbeigšanai pieteicējai norādīta nepieciešamība minēto zemesgabalu iedalīt pieteicējam kā līdzvērtīgu zemi. Taču vienlaikus ar lēmumu Nr.654 (ar kuru atstāja negrozītu lēmumu Nr.214) iestāde ar lēmumu Nr.655 atcelts lēmums Nr.135 par līdzvērtīgas zemes iedalīšanu pieteicējam. Tādējādi ir atkritis iestādes norādītais lietošanas tiesību izbeigšanas iemesls.

Zemes komisija pirms lēmuma pieņemšanas nebija uzklausījusi pieteicēju, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu. Šis pārkāpums varēja ietekmēt lēmuma saturu.

Ņemot vērā minēto, lēmumam Nr.654 ir būtiski pamatojuma trūkumi. Tie ir pamats lēmuma atcelšanai.

[4.4] Atceļams ir arī lēmums Nr.655 daļā par zemesgabala pašvaldībai un nepieciešamību pašvaldības funkciju veikšanai, jo minētais lēmums pieņemts sakarā ar to, ka pieteicējai tika izbeigtas zemes lietošanas tiesības.

[5] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 30.decembra spriedumu.

Rēzeknes pilsētas dome iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 5.februāra spriedumu daļā, ar kuru atcelts lēmums Nr.654.

Abas lietas Administratīvajā apgabaltiesā apvienotas.

[6] Administratīvā apgabaltiesa ar 2011.gada 11.februāra spriedumu apmierināja pieteicēja pieteikumu, atceļot lēmumu Nr.655, un apmierināja pieteicējas pieteikumu, atceļot lēmumu Nr.654. Apgabaltiesa pievienojās rajona tiesas spriedumu pamatojumam, kā arī papildus norādīja tālāk minētos argumentus.

[6.1] Pieteicēja izteikusi iebildumus pret to, ka zemesgabals */adrese/* iekļauts kompensējamo zemju fondā.

Pieteicējai zeme nav piešķirta pastāvīgā lietošanā, tādēļ saskaņā ar tiesību normām iestāde bija tiesīga lemt par strīdus zemes gabala iekļaušanu zemju kompensācijas fondā, taču nebija tiesīga izbeigt pieteicējas lietošanas tiesības.

[6.2] Pieteicējai zemesgabals piešķirts tikai lietošanā, turklāt viņai nav tiesības iegūt šo zemes gabalu īpašumā. Viņa zemesgabalu lieto.

Savukārt pieteicējs var iegūt zemi īpašumā. Lēmums Nr.135, ar kuru zemesgabals piešķirts pieteicējam kā kompensējamā zeme, pieņemts, pamatojoties uz likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 9.pantu un 12.panta pirmās daļas 3.punktu un likuma „Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās" 17.pantu, un ir tiesisks administratīvais akts. Uz šā lēmuma atcelšanu ir attiecināmi Administratīvā procesa likuma 85.panta nosacījumi. Tā kā lietā šādi nosacījumi nav konstatēti, nav pamata atcelt lēmumu Nr.135.

Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ir informēts par pieteicējas lietošanas tiesībām un pat neiebilst pret tām, bet pēc zemesgabala iegūšanas īpašumā ir pat ar mieru vienoties ar *I.S.* par zemes gabala atsavināšanu. Ja pieteicējs kļūst par zemes īpašnieku, tad attiecības ar zemes nomnieku (lietotāju) risināmas civiltiesiskā kārtībā.

Turklāt Rēzeknes novada dome nav pārsūdzējusi Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 30.decembra spriedumu, ar kuru atcelts lēmums Nr.655. Apgabaltiesas sēdē tika noskaidrots, ka pašvaldība piekrīt minētajam spriedumam.

[7] Pieteicēja iesniedza kasācijas sūdzību, norādot tālāk minētos argumentus.

[7.1] Tiesa nav pamatojusi, kāpēc uzskata pieteicējas apelācijas sūdzību par nepamatotu. Tādējādi tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 251.panta piekto daļu.

[7.2] Apgabaltiesa nav izvērtējusi pieteicējas argumentu, ka lēmumu par zemesgabala Rēzeknē, */adrese/* iekļaušanu kompensējamo zemju sarakstā pieņēma Zemes komisija, nevis Rēzeknes pilsētas dome. Atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 19.maija noteikumu Nr.352 „Līdzvērtīgas zemes kompensācijas fonda izveidošanas kārtība, kā arī kārtība, kādā aprēķina bijušā zemes īpašuma vērtību, kāda tā bija 1940.gada 21.jūlijā, un kārtība, kādā tiek piešķirta līdzvērtīga zeme bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem" 7.punktam šāda lēmuma pieņemšanas ir pilsētas (novada) domes kompetencē. Tā kā Zemes komisija ir pārkāpusi savu kompetenci, tās lēmums atbilstoši Administratīvā procesa likuma 74.panta pirmās daļas 2.punktam ir

spēkā neesošs. Turklāt tas ir atceļams atbilstoši Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 1.punktam. Apgabaltiesa to nav ņēmusi vērā.

[7.3] Zemes komisija pirms lēmuma Nr.135 pieņemšanas nav noskaidrojusi pieteicējas viedokli, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu. Līdz ar to apgabaltiesai bija pamats atcelt pieteicējai nelabvēlīgo administratīvo aktu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 2.punktu. Neraugoties uz minēto, apgabaltiesa vispār nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 85.pantu.

[7.4] Tas, ka ir atcelts lēmums Nr.654, nav pietiekami. Apgabaltiesa atstājusi bez ievērības, ka pieteicēja pārsūdz arī lēmumu Nr.135. Lietu ir atkārtoti jāizskata pēc būtības, lai pieteicēja varētu vēlreiz vērst tiesas uzmanību uz šā lēmuma prettiesiskumu.

[8] Pieteicējs rakstveida paskaidrojumos lūdzis atstāt spriedumu negrozītu.

[9] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja kasācijas sūdzību. Pieteicēja un Rēzeknes pilsētas domes pārstāvji kasācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[10] Pieteicējs un pieteicēja pieteikumos tiesai izteikuši prasījumus atcelt lēmumus Nr.654 un 655. Attiecīgi par to tiesā ierosinātas lietas un taisīti spriedumi. Prasījums par lēmuma Nr.135 atcelšanu pieteikumos tiesai nav izteikts, turklāt, kā pamatoti konstatējusi tiesa, lēmums Nr.135 ir kļuvis neapstrīdams.

Neraugoties uz minēto, pieteicējas kasācijas sūdzības būtība ir iebildumi pret to, ka tiesa nav atcēlusi lēmumu Nr.135.

[11] Administratīvā procesa likuma 249.pants noteic, ka tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Ņemot vērā minēto tiesību normu un šā sprieduma iepriekšējā punktā minēto, tiesa konkrētās lietas ietvaros nevar atcelt lēmumu Nr.135. Līdz ar to kasācijas sūdzība nav pamatota.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 11.februāra spriedumu, bet *I.S.* kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore	*(paraksts)*	J.Briede
Senators	*(paraksts)*	A.Guļāns
Tiesnese	*(paraksts)*	L.Slica

NORAKSTS PAREIZS

Senatore J.Briede

Rīgā 2011.gada 27.decembrī